

Taş Atan Çocukların Şiddetten Korunması Gerekir

Bugün Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin TBMM tarafından onaylanmasının 15. yıldönümüdür. 15 yıl önce bugün 9 Aralık 1994 tarihinde TBMM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni tasdik etmiştir. 1990 yılında (14 Eylül) Çocuk Hakları Sözleşmesi Türkiye tarafından imzalanmış ve 9 Aralık 1994 tarihinde TBMM tarafından onaylanmıştır. Bu onaydan sonra 27 Ocak 1995 tarihinde de Resmi Gazete'de (4058 sayılı yasa olarak) çıkmıştır. Her yıl ekim ayının ilk Pazartesi günü, Dünya Çocuk Hakları Günüdür. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin tüm maddeleri altında yatan temel yaklaşım; insan haklarının da en temel prensibi olan "Tüm insanlar aynı onur ve haklara sahip olarak hür ve eşit doğarlar" prensibinden hareketle 4 temel esasa dayanmaktadır; yaşama hakkı, gelişme hakkı, korunma hakkı ve katılım hakkı.

Bugün Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin TBMM tarafından onaylanmasının 15. yıldönümüdür. 15 yıl önce bugün 9 Aralık 1994 tarihinde TBMM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni tasdik etmiştir. 1990 yılında (14 Eylül) Çocuk Hakları Sözleşmesi Türkiye tarafından imzalanmış ve 9 Aralık 1994 tarihinde TBMM tarafından onaylanmıştır. Bu onaydan sonra 27 Ocak 1995 tarihinde de Resmi Gazete'de (4058 sayılı yasa olarak) çıkmıştır. Her yıl ekim ayının ilk Pazartesi günü, Dünya Çocuk Hakları Günüdür. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin tüm maddeleri altında yatan temel yaklaşım; insan haklarının da en temel prensibi olan "Tüm insanlar aynı onur ve haklara sahip olarak hür ve eşit doğarlar" prensibinden hareketle 4 temel esasa dayanmaktadır; yaşama hakkı, gelişme hakkı, korunma hakkı ve katılım hakkı.

Aslında suç işleyen çocuk yoktur, (birileri tarafından) suça itilen çocuk vardır. Gördüğü sevgisizlik, katı tutum, toplumdaki dışlanma, okulda itilme gibi nedenler çocuğu kaçırmaya ve toplumdaki öç almaya itebilir. Suça itilerek suç işlenen bir çocuk iki kez cezalandırılmaktadır; kendi oluşturmadığı koşulların kurbanı olduğu için zaten yeterince cezalandırılmıştır. Ayrıca suçlu damgası vurulup toplum dışına itildiği için ikinci kez cezalandırılmaktadır.

Sadece Türkiye'de değil, Dünyada da bugün bir çocuk sorunu vardır. Yedi milyarlık dünya nüfusunun yarısını çocuklar teşkil etmektedir. Çocuk kaçakçılığının milyar dolarlık boyutu bilinmektedir. Dünyada yılda "satılan çocuk" sayısının 2,5 milyon olduğu, keza, dünyada sokakta yaşayan çocuk sayısının 90 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Çocuk ticaretinin kaynak mekânlarının Afrika, Balkanlar ve Güneydoğu Asya olduğu görülmektedir. Çocuk hakları hassas gruplar dediğimiz gruptandır. Diğer hassas gruplar; kadınlar, engelliler, azınlıklar, mülteciler/sığınmacılar/göçmenler ve yerlerinden edilenlerdir.

Çocuk haklarının Dünya'da ve Türkiye'de kabulü, modern zamanlarda bir yüzyılı geçmez. 1924 yılında "Milletler Cemiyeti" beş maddelik "Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi'ni" yayımlamış, Bildirge 1928 yılında Türkiye tarafından da imzalanmıştır. 1948 yılında Birleşmiş Milletler tarafından "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" yayımlanmıştır. Birleşmiş Milletler 20 Kasım 1959 tarihinde 10 maddelik "Çocuk Hakları Bildirgesi'ni" ilan etmiştir. 20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından ülkelere yükümlülük ve yaptırım getirecek şekilde çocukların medeni, toplumsal ve sosyal haklarını da kapsayan ve 54 maddeden oluşan uluslararası bir yasa niteliğindeki "Çocuk Hakları Sözleşmesi" kabul edilmiştir.

2005 senesinde çıkarılan Çocuk Koruma Kanunu (RG. Sayı, 5395, 15.7.2005; 50 madde), çocuk haklarında en önemli belgelerimizden biridir. Çocuk haklarında 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun da önem taşımaktadır. Bu kanunun (RG 26512/ 4.5.2007 tarihli olup), değişikliği ile aile içi şiddetle mücadele eden yeni bir anlayış getirilmiştir. 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun yönetmeliği de çıkarılmıştır (RG 1.3.2008).

Yine 2005 senesinde çıkarılan Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Yön ve Kapsamına Dair Kanun (22.11.2007 tarihli ve 5717 sayılı), 04.12.2007 tarihli ve 2670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasaya göre, çocuklar, kelepçelenemezler ve hareketleri engellenemez. Bir saldırı sonucunda psikolojik olarak etkilenmiş olan çocuk mağdurların soruşturma esnasında sadece bir kez ve bir uzman nezaretinde şahit olarak dinlenmesi lazımdır. Bu mevzuat gereğince gözetim altındaki çocuk suçlular, asayişini sağlamakla görevli kurumların çocuk suçluları birimlerinde tutuklanacaklardır.

Bu yasaya göre savcılıklarda Çocuk Suçluları Bürosunun kurulması gerekmektedir. 2006 senesinde çıkarılan Kadın ve çocuklara yönelik aile içi şiddetle mücadele amacıyla Başbakanlık Genelgesi (Resmî Gazete, 4 Temmuz 2006/26218; Genelge No. 2006/17) çıkarılmıştır.

Günümüzde art niyetli kişi ve grupların suistimal ettikleri çocuklar için ebeveynlere, okullara, medya servis sağlayıcılara ve kamuya önemli görevler düşmektedir. Halen terörle mücadele yasası kapsamında yargılanan “taş atan çocuklar” sorunu üzerinde durulmaya değer bir konudur ve İnsan Hakları Başkanlığı yaptığım dönemde bu konuda hazırladığımız bir raporu TBMM’ye sunmuştuk. Taş atan çocukların her tür kötülükten, öncelikle de terör ve şiddet örgütlerinden korunması gerekir.

Alıntılar (İktibas) Konusunda Açıklamalar

Bu çalışmadan yapılacak alıntılarda (İktibaslarda) 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinde öngörülen şu şartlara uyulmalıdır: **(1)** İktibas, bir eserin “*bazı cümle ve fıkralarının*” bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (m.35/1). **(2)** İktibas, maksadın haklı göstereceği bir nispet dâhilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla yapılmalıdır (m.35/3). **(3)** İktibas, belli olacak şekilde yapılmalıdır (m.35/5) [Bilimsel yazma kurallarına göre, aynen İktibasların tırnak içinde verilmesi ve İktibasın üç satırdan uzun olması durumunda İktibas edilen satırların girintili paragraf olarak dizilmesi gerekmektedir]. **(4)** İktibas ister aynen, ister mealen olsun, eserin ve eser sahibinin adı belirtilerek İktibasın kaynağı gösterilmelidir (m.35/5). **(5)** İktibas edilen kısmın alındığı yer belirtilmelidir (m.35/5).

Ayrıca Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 18 Şubat 1981 tarih ve E.1980/1, K.1981/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararına göre kararına göre, “İktibas hususunda kullanılan eser sahibinin ve eserinin adı belirtilse bile eser sahibi, haksız rekabet hükümlerine dayanarak Borçlar Kanununun 49. maddesindeki koşulların gerçekleşmesi halinde manevi tazminat isteyebilir”. Bu sayfaya izin almadan link verilebilir. Ancak, bu web sayfası, önceden izin alınmaksızın ne suretle olursa olsun, kopyalanamaz, çoğaltılamaz, tekrar yayınlanamaz, dağıtılamaz, başka intent sitelerine metin olarak konulamaz.

Yukarıdaki şartlara uygun olarak alıntı yapılırken bu çalışmaya şu şekilde atıf yapılması önerilir:

Fendoğlu Hasan T. “Taş Atan Çocukların Şiddetten Korunması Gerekir ”
<http://www.hasantahsinfendoglu.com/> / <http://www.sde.org.tr/> (09.12.2009)